

СИЛАБУС

НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «НЕДЕРЕВНІ РЕСУРСИ ЛІСУ»

Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)

Спеціальність: Н4 «Лісове господарство»

Рік навчання: 2-й, семестр 3-й

Кількість кредитів ECTS: 5 кредитів

Назва кафедри: Лісового та садово-паркового господарства

Мова викладання: українська

Лектор курсу	к. с.-г. н., доцент Матусяк Михайло Васильович
Контактна інформація лектора (e-mail)	<u>mikhailo1988@gmail.com</u>

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Недеревні ресурси лісу вибірковою компонентою ОПП «Лісове господарство»;

Загальний обсяг дисципліни 150 год.: лекції – 26 год.; практичні заняття – 24 год., самостійна робота – 100 год.

Формат проведення: лекції, практичні заняття. Підсумковий контроль – залік.

Основні положення навчальної дисципліни можуть застосовуватися при проходженні практики, при подальшому навчанні на магістерському рівні освіти та фаховій діяльності.

Призначення навчальної дисципліни

Освітня компонента Недеревні ресурси лісу спрямована на отримання здобувачами однієї з важливих і універсальних компетентностей – раціонально використовувати природні ресурси дикорослих лікарських рослин і практично здійснювати заготівлю лікарської рослинної сировини на основі їх районування, відповідних календарних термінів експлуатації заростей лікарських рослин, організації їх охорони та відтворення.

Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування у здобувачів теоретичних знань, вмінь та навичок з метою заготівлі і переробки лісових ягід, грибів, березового соку, лікарських рослин та інших видів недеревної продукції, що

має важливе значення для збільшення виробництва високоякісної харчової та лікарської продукції і раціонального використання лісових ресурсів.

Завдання вивчення дисципліни

Формування у здобувачів знань щодо раціонального використання, збереження та відтворення лісових ресурсів у межах сталого лісокористування, вивчення видового різноманіття недеревних ресурсів, освоєння методів визначення запасів, продуктивності та можливостей заготівлі недеревних ресурсів, вивчення технологій збору, зберігання та переробки недеревних продуктів лісу з урахуванням екологічної стійкості та економічної доцільності.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКИХ НАБУВАЄ ЗДОБУВАЧ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен володіти інтегральною, загальними та фаховими компетентностями, зокрема:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі лісового і мисливського господарства або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів лісівничої науки і характеризується комплексністю та відповідністю природних зональних умов.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 1. Здатність застосовувати знання і уміння лісівничої науки й практичний досвід ведення лісового господарства.

СК 7. Здатність вирішувати поставлені завдання з інвентаризації лісів, оцінювати лісові ресурси та продукцію.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

ПР 4. Володіти базовими гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення лісового господарства.

ПР 9. Застосовувати лісівничі загальновідомі методи збору дослідного матеріалу та його статистичного опрацювання.

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти соціальні навички (soft skills) такі як: комунікативність, робота з інформаційними джерелами,

лідерські навички, які реалізуються через створення здобувачами презентаційних матеріалів, написання індивідуальних завдань на задану тематику, презентування та обговорення індивідуальних завдань у групі.

План вивчення навчальної дисципліни

Тиждень	Назви теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота, кількість годин
		лекційні заняття	практичні заняття	
1	Види та значення недеревної продукції лісу	2	2	10
2	Лікарські, харчові та технічні рослини	2	2	10
3	Дикорослі плодові рослини	4	2	10
4	Гриби та їх використання в лісовому і сільському господарстві	4	2	10
5	Бджільництво в лісовому господарстві	2	4	10
6	Добування і переробка березового соку	2	2	10
7	Кормові ресурси лісу	2	2	10
8	Заготівля та переробка технічної зелені	4	2	10
9	Комплексне використання недеревних ресурсів лісу	2	2	10
10	Користування земельними ділянками лісового фонду для культурно-оздоровчих, рекреаційних, спортивних і туристичних цілей.	2	2	10
Разом		26	24	100

Самостійна робота здобувача вищої освіти

Самостійна робота здобувача організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання та виконання індивідуального творчого завдання (презентації).

Самостійна робота здобувача є одним із способів активного, цілеспрямованого набуття нових для нього знань та умінь. Вона є основою його підготовки як фахівця, забезпечує набуття ним прийомів пізнавальної діяльності, інтерес до творчої роботи, здатність вирішувати наукові та практичні завдання.

Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладача згідно з індивідуальним навчальним планом.

У випадку реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача заняття можуть проводитись за індивідуальним графіком.

Під час виконання навчальних завдань, завдань контрольних заходів не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними, інформація про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності – достовірною; у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей мають бути посилання на джерела інформації з дотриманням норм законодавства про авторське право і суміжні права.

Види самостійної роботи

№	Вид самостійної роботи	Години	Терміни виконання	Форма та метод контролю
1	Підготовка до лекційних та практичних занять	30	щотижнево	Усне та письмове опитування
2	Вивчення питань, що виносяться на самостійне опрацювання	20	щотижнево	Усне та письмове опитування
3	Індивідуальні творчі завдання (виконання презентації за заданою проблемною тематикою)	24	2 рази на семестр	Спостереження за виконанням, обговорення, виступ з презентацією, усний захист
4	Підготовка до контрольних робіт та тестування	26	2 рази на семестр	Тестування
Разом		100		

Список основної та додаткової літератури

Основна

1. Аннамухаммедова О.О., Аннамухаммедов А.О. Лікарські рослини: навч. посіб. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. 202 с.
2. Матусяк М. В., Прокопчук В.М. Недеревні ресурси лісу. Практикум для студентів факультету агрономії та лісівництва, галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство», спеціальності 205 «Лісове господарство», освітнього ступеня «Бакалавр». Вінниця: РВВ ВНАУ, 2019. 114 с.
3. Мигаль А.В. Бокоч В.В. Недеревні ресурси: навч. посіб. Ужгород: Говерла, 2017. 128 с.
4. Познякова С.І. Недеревні ресурси лісу. Лісові лікарські рослини. Дерева та чагарники: навч. посібник. Харків: ХНАУ, 2020. 245 с.
5. Рябчук В.П., Гриб В.М., Осадчук Л.С., Юськевич Т.В. Підсочка лісу та лісохімія. Навч. посібник. Київ: Інкос, 2012. 178 с

6. Токарева О. В., Коновальчук В. К. Недеревні ресурси лісу: методичні вказівки та завдання до лабораторних занять для студентів напряму 6.090103 «Лісове і садово-паркове господарство» освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр». К. : «ЦП „КОМПРИНТ”», 2012. 62 с.

Додаткова

1. Осадчук Л.С., Гриб В.М., Юськевич Т.В. Смолопродуктивність соснових насаджень в умовах України. Монографія. К.: Наукова столиця, 2017. 364 с.
2. Рябчук В.П., Заячук В.Я., Горбенко Н.Є. Недеревна продукція лісу. Кормові ресурси лісу: навч. посіб. Львів: Сполом, 2015. 140 с
3. Рябчук В.П., Заячук В.Я., Осадчук Л.С. Практикум з недеревної продукції лісу та підсобного господарства. Львів: Укр ДЛТУ, 2000. 162 с.
4. Салтиков А.М, Познякова С.І. Недеревна продукція лісу. Лісові лікарські рослини та особливості їх поширення: навч. посіб. Харків: ХНАУ, 2005. 126 с.
- Салтиков А.М, Познякова С.І. Недеревна продукція лісу. Кормові угіддя лісових біогеоценозів: навч. посіб. Харків: ХНАУ, 2006. 182 с.

Інформаційні ресурси

1. Лісовий кодекс України. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12>.
2. Порядок справляння збору за спеціальне використання лісових ресурсів та користування земельними ділянками лісового фонду. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1012-98-%D0%BF>.
3. Інструкція про механізм справляння збору за спеціальне використання лісових ресурсів та користування земельними ділянками лісового фонду. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0785-99>.
4. Українська Вікіпедія. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ ДО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У кінці семестру, здобувач вищої освіти може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру, до 10 % за показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності і до 30 % підсумкової оцінки – за результатами підсумкового контролю.

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

	Вид навчальної діяльності	Бали
Атестація 1		
1	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	5
2	Участь у роботі на практичних заняттях	10
3	Виконання домашніх завдань	5

4	Виконання контрольних робіт, тестування	5
5	Індивідуальні творчі завдання (виконання презентацій за заданою проблемною тематикою)	5
Всього за атестацію 1		30
Атестація 2		
6	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	5
7	Участь у роботі на практичних заняттях	10
8	Виконання домашніх завдань	5
9	Виконання контрольних робіт, тестування	5
10	Індивідуальні творчі завдання (виконання презентацій за заданою проблемною тематикою)	5
Всього за атестацію 2		30
Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності		10
Підсумкове тестування		30
Разом		100

Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
90-100	A	зараховано
82-89	B	зараховано
75-81	C	
66-74	D	зараховано
60-65	E	
35-59	FX	незараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни